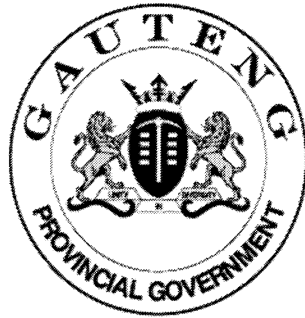

**SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN**

**OCTOBER / NOVEMBER
OKTOBER / NOVEMBER**

2004

**TSHIVENDA LUAMBO LWA VHUVHILI
GIREIDI YA FHASI**

(Bammbiri la Vhuvhili)

SG

933-2/2

TSHIVENDA SECOND LANGUAGE SG: Paper 2

9 pages

**COPYRIGHT RESERVED / KOPIEREG VOORBEHOU
APPROVED BY UMALUSI / GOEDGEKEUR DEUR UMALUSI**

MUHASHO WA PFUNZO WA GAUTENG

MULINGO WA TSHITIFIKHEITI TSHA MATIRIKI

TSHIVENDA LUAMBO LWA VHUVHILI
GIREIDI YA FHASI
(Bambiri la Vhuvhili)

TSHIFHINGA: Awara 2

MARAGA: 80

PFESANI:

- Bambiri ili li na khethekanyo thanu.
- Khethekanyo inwe na inwe ina maraga dza 40.
- Fhindulani khethekanyo mbili fhedzi dze na tou di nangela.

KHETHEKANYO YA A

VHURENDI

MBUDZISO 1

Mulisa – M.J. Mafela

Vhalani zwirendo zwi tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzi no zwi tevhela:

Tshidakwa

Mitsindo ya u yo fa	
U muthu nge wa fema	
U langwa nga swiswi	3
Ngeno thoni wo fara	
Ndila yau iyo	
Iya mulindini	6
Une wa do balelwa u bva,	
Nge wa vha wa lino,	
Ngeno muya wa Mudzimu wo fhiwa	9
Wau muta ndi zwililo	
Vhana vha vha do nyala	
Vhazhi vha do pfa Yehova	12
Dzula fhasi u hambule	
Nthe dza muhulwane a dzi naki	
Tamba tshika u nake	15
U vhe denzhe sa Paulo	
Nge asi sedze shango	
A funa vhutshilo hawe	18
A vha wa ngoho	

Iwe wo fara u tshinya lushaka	
Ngeno mbilu u funa	21
Khwiṅe ndi u laṭa dza u ndila	
Vhunga sefo i hone	
Yone musefi wa dzitshaka.	24

- 1.1 Tshidakwa hu ambiwa muthu de? (2)
- 1.2 Ndi nga mini murendi a tshi ri muta wa tshidakwa ndi zwililo? (2)
- 1.3 Nthe ndi mini? (2)
- 1.4 Denzhe hu ambiwa mini? (2)
- 1.5 Denzhe li shuma mini? (2)
- 1.6 Paulo wa Bivhili ri mu divhela zwifhio? (3)
- 1.7 Murendi u toda tshidakwa tshi tshi ita mini? Talutshedzani. (3)
- 1.8 Mushumo wa sefo ndi u ita mini? (2)
- 1.9 “Yone musefi wa dzitshaka” hu ambiwa mini? (2)

Sefo

Iwe sefo ya yothe mirafho	
Uri muvhuya a si ye kha vhavhi	
Nge dzavho ndila dza fhambana	3
Iwe u ri isaho mahayani ashu rothe	
Mudzia u sa tanganyisa,	
Vhothe mbilu dzi do rula,	6
Musi lo swika ilo divha	
U do sedza yashu mishumo	
Nge rothe ra vha matavhi awe	9
Hone khezwi usa ri vhudzi divha?	
Ra do dzula ro luga	
Iwe usa khakhi	12
Na henefho wo divha vhutali hashu	
Ri vha dzia u shanduka	
Ida wo fara zwau	15
Yone phethwa nga wa maanda	
Ene muto nda vha tangaho lwawe,	
Nge ndivho vha hwala vha londota,	18
Ita mushumo wau a hu na a u dzivhisaho.	

- 1.10 Neani phambano vhukati ha muthu muvhuya na muvhi? (4)
 ^
- 1.11 Hayani hune murendi a khou amba hone ndi ngafhi? (2)
- 1.12 Duvha line murendi a khou amba lone ndi lifhio? (2)
 ^ ^ ^
- 1.13 Mutalazi wa '8' uri "line vhuvha ha vhathu vhu sa do londotwa"? Zwi (3)
 amba mini? ^ ^
- 1.14 Murendi u khou to da ri tshi ita mini? (2)
 ^ ^
- 1.15 U yu muthu a no pfi ha khakhi ndi nnyi? (1)
- 1.16 Ndi nga mini murendi a tshi ri vhathu ndi vhadzia u shanduka? (2)
- 1.17 "Ita mushumo wau a hu na a u dzivhisaho" zwi amba mini? (3)
- 1.18 Mirafho ine murendi a khou amba nga yo ndi mini? (1)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA A: [40]
 ^

KHETHEKANYO YA B

MBUDZISO 2
DIRAMA
 ^

Zwo i twa: A.M. Mahamba

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzi tevhelaho:
 ^

(Vha tshi re mbululwa vha rwa Vho-Matidze nga mpama) "Ndi lwa vhuraru vha tshi khou nkanda hafha". (tswana) (Vho-Ratshiyaya vha ima vhukati ha vho.)

- 2.1 Ndi nnyi o ambaho maipfi aya? (1)
- 2.2 Vho vha vha tshi khou amba na nnyi? (1)
- 2.3 Ho vha ho bvelela mini? (2)
- 2.4 Vhakoma vhane vha khou ambiwa ndi vho nnyi? (1)
- 2.5 Vhathu avha vho vha vha tshi khou ya ngafhi? (1)
- 2.6 A fho fhethu hu dzula nnyi? (1)
- 2.7 Ni mu divhela zwifhio? (2)
 ^
- 2.8 Bulani fhethu hu na he Vho-Gumani vha vhuya vha rwa Vho-Matidze. (8)
 ^

Vulani phanda
 ^

2.9 Skofani ndi mini? Ni i divhela zwifhio? (3)

2.10 Mafhungo a dirama iyi a khou itea ngafhi? (1)

“Zwi farisani, nangwe nde ndi shavhe vha do di nngwa na. Maano ndi enea a u tuwa na nwananga na vhone vhaloi khathihi. Mutum bu wanga ndi di vha uri u do vhona mboni.”

2.11 Ndi nnyi o ambaho maipfi aya? (1)

2.12 O vha a tshi khou amba na nnyi? (1)

2.13 Muthu uyu o vha o ita mini? (2)

2.14 Vhaloi vhane muambi ari u do fa na vho ndi vho nnyi? (4)

2.15 Mafhungo aya a wanala kha tshipida tshi fhio tsha puloto? (2)

2.16 Ndi nga mini ni tshi ralo? (2)

2.17 Ndi zwifhio zwino sumba uri Vho–Gumani vha na tshituhu? (4)

2.18 Nnditsheni o vhulawa nga mini? Bulani zwivhili. (4)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA B: [40]

KHETHEKANYO YA C

MBUDZISO 3 NGANEA PFUFHI

Mmbwa ya la inwe a i noni T.N. Maumela

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzi no tevhela:

“Demethe, vha tswa mbudzi ya hashu? Vha a delela?” Ru ..! Ru ..! “Hai nandi ni songo tou mbulaha. Nnditsheni ndi ni vhudze ...” Khomani, kha vha mmbudze madzina a vho na hune vha dzula hone!”

- 3.1 Mafhungo aya abva kha nganepfufhi ifhio? (2)
- 3.2 Bulani madzina a vhatu vhavhili vhane vha khou ambedzana. (2)
- 3.3 Ndi nnyi o tswaho mbudzi? (1)
- 3.4 Pfunzo ya nganea pfufhi iyi ndi i fhio? (2)
- 3.5 Tikedzani phindulo ye na nea afho nthā? (2)
- 3.6 Ndi zwifhio zwino sumba mbiti dza Rudzani? (2)
- 3.7 Muanewa muhulwane kha nganeapfuthi iyi ndi nnyi? (1)
- 3.8 Mathakheni a nganeapfufhi hu ambiwa mini? Tikedzani nga zwo iteaho kha nganeapfufhi iyi. (8)

“Nne thaela hei ndo i rengiselwa nga ha vha munna.” Vha khou ralo vho sumba onoula munna we a vha rengisela. Huno, musumbiwa a mbo vha fhindula nga u tavhanya ari, “Vha khou nzwifhela, nne a thongo vha rengisela thaela.”

- 3.9 Thoho ya nganeapfufhi iyi yo tea na mafhungo are afho nthā? (1)
- 3.10 Ndi nga mini ni tshi ralo? (2)
- 3.11 Ndi nnyi we a fhedzisela o badela tshelede nnzhi? (1)
- 3.12 Talutshedzani uri thaela lo disa hani buthini? (4)
- 3.13 Pfunzo ya nganeapfufhi iyi ndi i fhio? (2)
- 3.14 Ndi nga mini ni tshi ralo? (2)
- 3.15 Bulani thodea nna dza nganea pfufhi. (8)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA C: [40]

KHETHEKANYO YA D

NGANEA

MBUDZISO 4

Mitsheto ya wa: A.W. Magau

Vhalani mafhungo a tevhelaho uri ni do kona u fhindula mbudziso dzi no a tevhela:

“Vhasadzi vha fhano u kola ho vha fhelela. Nne vhañwe vhasadzi vho vha vha tshi ntshutshudza uri ha vha munna ndi vha tale, zwino vha do shona-ha ngauri nne a thi nga vha tali, ndi do fa na vho.”

- 4.1 Muambi wa aya mafhungo ndi nnyi? (1)
- 4.2 Muthu ano pfi ngavhe a taliwe ndi nnyi? (1)
- 4.3 Ni mu divhela zwifhio? Bulani zwitanu? (10)
- 4.4 Mafhungo aya a wanala kha magumo a nganea. Magumo ndi mini? (2)
- 4.5 Mubva na mafhungo kha nganea iyi ndi nnyi? (1)
- 4.6 Ndi nga mini ni tshi ralo? (2)
- 4.7 Zwo vha zwo teana uri Madzanga a hane u fhedzisa u fhata nndu ya vho – Matambule? (1)
- 4.8 Tikedzani phindulo yanu? (2)

“Ho yu Balavhali u khou sokou ri sea nga lufu, khaladzi awe Mutshekwa khoula o zwimba milenzhe na ene ngavhe a tshi fa ra fana. Lufu a lu koliwi ngalwo” Ndi vho-Murabi zwenezwi vha tshi amba vho no sinyuwa.

- 4.9 Vho-Murabi ndi mini na Vho-Matambule? (2)
- 4.10 A vha vho-Murabi vho vha vhe lufuni lwa nnyi? (1)
- 4.11 O vhulawa nga nnyi? (1)
- 4.12 “Mishumo ya Vho-Balavhali i a elana na dzina lavho” Tikedzani nga zwithu zwi re buguni? (6)
- 4.13 Neani zwithu zwitanu zwino sumba uri mafhungo a nganea iyi a khou itea Venda la musala ula. (10)

GUMOFULU LA KHETHEKANGO YA D: [40]

KHETHEKANYO YA E

MBUDZISO 5

Ngano M.J. Mafela

Vhalani lungano lu tevhelaho uri ni kone u fhindula mbudziso dzi no lu tevhela.

U ḑa ha Nwali Raluvhimba.

“Hu pfi kale kale thavha ya Tswime yo vha i tshiawelo tsha Mudzimu Nwali Raluvhimba. Mudzimu uyu haya hawo wo vha hu Matshona. Nga zwiḑwe zwifhinga Mudzimu uyu o vha a tshi dalela Venda u vhona na u tandulula kudzulele kwa shango-Kanzhi wo vha u tshi swika tshidzedzelo. U swika ha wo ho vha hu tshi vha na midzinginyo mihulu ya shango nga murahu ha dzika.

- 5.1 Neani ḑhoḑo ya lungano ulu? (2)
- 5.2 Muaneva muhulwane kha lungano ulu ndi nnyi? (2)
- 5.3 Ndi nga mini ni tshi, ralo? (3)
- 5.4 Mudzimu uyu o vha a tshi dalela vhathu nga tshifhinga ḑe? (3)
- 5.5 Haya ha Mudzimu uyu ndi ngafhi? (2)
- 5.6 Mudzimu uyu o vha a tshi ḑa u ita mini? (2)
- 5.7 Mudzimu uyu a tshi ḑa, ho vha hu tshi vhonala nga mini? (2)
- 5.8 Ndi lini hune muanetsheli wa lungano a shumisa zwi tevhelaho:
 - 5.8.1 Salungano, Salungano (2)
 - 5.8.2 Ndi hone u fa ha lungano? (2)

“Sankambe tsho ri u vhona uri mapfene a a tshi vhenga tsha mbo di delwa nga
muhumbulo wa u a pfisa vhutungu. Nangoho tsha mbo di vhamba maano,
Tsho mbo di ya kha mapfene tsha ri a tuwe natsho u rafha notshi bakoni linwe
...”

- 5.9 Lungano ulu hu wela kha tshaka dzi fhio, dza ngano? (2)
- 5.10 Sankambe tsho imela vhathu de? (2)
- 5.11 Mapfene o imela vhathu de? (2)
- 5.12 Ndi vhufhio vhutungu he Sankambe tsha vhu pfisa mapfene? (2)
- 5.13 Muane wa muhulwane kha lungano ulu ndi nnyi? (2)
- 5.14 Tikedzani phindulo yanu? (2)
- 5.15 Nani pfunzo mbili dzine ra nga dzi guda kha lungano ulu? (4)
- 5.16 Tikedzani phindulo dzi re afho ntha. (4)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA E: [40]

GUMOFULU: 80